

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

BIURO MINISTRA

SPRAWOZDANIE

z działalności Wydziału Kontroli w 2011 roku

Warszawa, luty 2012 roku

I. PODSTAWY PRAWNE DZIAŁALNOŚCI.

Usytuowanie Wydziału Kontroli, zwanego dalej Wydziałem, w 2011 r. w strukturze organizacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości określał Regulamin Organizacyjny Ministerstwa Sprawiedliwości, który w obowiązującym brzmieniu, stanowi załącznik do Zarządzenia Nr 33/10/BDG Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 marca 2010 r. Stosownie do zapisów ww. Regulaminu oraz Zarządzenia Dyrektora Biura Ministra Nr 1/2010 z dnia 10 maja 2010 r. w sprawie ustalenia wewnętrznego regulaminu organizacyjnego Biura Ministra do zadań Wydziału należy:

- przeprowadzanie kontroli działalności Ministerstwa oraz jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości;
- współdziałanie z komórkami organizacyjnymi Ministerstwa w zakresie sporządzania planów kontroli, dokonywanie analiz wyników kontroli, wydawanie zaleceń pokontrolnych, a także zaleceń w zakresie kontroli prawidłowości i terminowości ich wykonania;
- kontrolowanie sprawności działania, efektywności gospodarowania oraz przestrzegania prawa przez jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Sprawiedliwości lub przez niego nadzorowane;
- sprawowanie nadzoru, w tym przeprowadzanie kontroli, nad prawidłowością wykonywania procedur kontroli zarządczej przez jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Sprawiedliwości jako dysponentowi głównemu właściwych części budżetu państwa;
- analiza rocznych sprawozdań dotyczących wykorzystania przez instytucje, stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne nawiązek i świadczeń pieniężnych orzeczonych w trybie art. 47, 49 i 57a § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny*¹ oraz przeprowadzanie kontroli wykorzystania otrzymanych środków przez ww. podmioty;
- udzielanie podmiotom wymienionym w art. 47, 49 i 57a § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny* informacji dotyczących przepisów prawa obowiązujących

¹ Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.

w przedmiocie wydatkowania środków pochodzących z nawiązek i świadczeń pieniężnych, jak również informacji w zakresie wydanych przez Departament Legislacyjno-Prawny opinii co do treści ww. przepisów prawa.

Działalność kontrolna Wydziału, wykonywana w imieniu Ministra Sprawiedliwości, odbywała się w 2011 r. w oparciu o art. 34 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. *o Radzie Ministrów*², zgodnie z którym Minister kieruje, nadzoruje i kontroluje działalność podporządkowanych organów, urzędów i jednostek. Dodatkowo zgodnie z art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*³, dysponenci części budżetowych sprawują nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej podległych jednostek organizacyjnych. Przedmiotem nadzoru i kontroli jest m. in.: prawidłowość i terminowość pobierania dochodów, zgodność wydatków z planowanym przeznaczeniem oraz prawidłowość wykorzystania środków finansowych, w tym zakres zrealizowanych zadań. Ponadto, sprawowanie nadzoru i kontroli nad całością gospodarki finansowej sądów, w tym kontroli gospodarowania mieniem Skarbu Państwa, przestrzegania realizacji procedur kontroli finansowej w toku wykonywania budżetu i dyscypliny finansów publicznych; reguluje § 3 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008 r. *w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych*⁴.

Działalność kontrolną w podmiotach wydatkujących środki finansowe otrzymane z tytułu orzeczonych na ich rzecz, nawiązek i świadczeń pieniężnych Wydział Kontroli sprawuje zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 196a § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny wykonawczy*⁵.

Biuro Ministra, któremu podlega Wydział Kontroli posiada certyfikat systemu zarządzania jakością PN-EN ISO 9001:2009. Pracownicy Wydziału w 2011 r. powierzone zadania wykonywali zgodnie z procedurą B.7.1.1 - „Wykonywanie zadań kontrolnych przez Wydział Kontroli Biura Ministra” (nr wersji 3.0) z dnia 11 września 2009 r. (zwana dalej *Procedurą*). Ponadto, dwóch pracowników posiadało uprawnienia audytora

² Dz. U. z 2003 Nr 24, poz. 199 z późn. zm.

³ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.

⁴ Dz. U. Nr 11, poz. 69 z późn. zm.

⁵ Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.

wewnętrznego systemu zarządzania jakością zgodnego z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2009 oraz Systemem Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym.

II. ŚRODOWISKO KONTROLI.

W celu zobrazowania pracy Wydziału w 2011 roku poniżej wskazano elementy mające zasadnicze znaczenie dla realizacji powierzonych Wydziałowi zadań kontrolnych.

1. Środowisko wewnętrzne.

Wydział wykonuje swoje zadania kompetentnie i obiektywnie, a działalność kontrolna prowadzona jest w sposób wydajny i skuteczny. Naczelnik Wydziału oraz pracownicy wykonują powierzone im zadania i obowiązki, kierując się osobistą i zawodową uczciwością. Zakres uprawnień pracowników Wydziału został sformułowany precyzyjnie i odpowiednio do wagi podejmowanych decyzji i ryzyka z nimi związanego.

Osiągnięcie celu kontroli wymaga również stałego kształtowania profesjonalizmu kontrolera poprzez podnoszenie jego kwalifikacji i kompetencji zawodowych. W związku z tym w 2011 roku pracownicy Wydziału uczestniczyli w szkoleniach, których tematyką były zagadnienia niezbędne do właściwej realizacji zadań, w tym m.in.: kontrola w administracji publicznej, nowe zasady rachunkowości, gospodarka finansowa i sprawozdawczość obowiązująca w jednostkach sfery publicznej w 2011 r., system finansów publicznych, kontrola zarządcza, ocena skutków regulacji, budżet zadaniowy, zapobieganie i zwalczanie korupcji w Polsce i zagranicą. Pracownicy brali również udział w szkoleniach finansowych z Unii Europejskiej w zakresie analizy danych z zastosowaniem oprogramowania ACL Desktop Edition 9.1.

Ponadto, mając na uwadze wprowadzaną ustawę z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*⁶ Naczelnik Wydziału brała udział m.in. w szkoleniu dotyczącym wzmocnienia jakości kompetencji zarządczych kadry zarządzającej komórkami kontroli w administracji rządowej w celu profesjonalizacji prowadzenia zadań kontrolnych.

⁶ Dz. U. Nr 185, poz. 1092.

2. Efektywność kontroli.

Zadaniem kontroli jest ocena prawidłowości działania jednostek, w tym ujawnienie i określenie źródeł powstawania nieprawidłowości i uchybień, ale również wskazanie obszarów ocenionych pozytywnie. Efektywność kontroli oznacza należyte wykorzystanie wyników kontroli dla poprawy działalności kontrolowanych jednostek. Efektywność postępowania kontrolnego powinna zatem być postrzegana i oceniana nie tylko przez pryzmat ujawnionych nieprawidłowości, ale przede wszystkim jako działania podejmowane w ramach realizacji wystosowanych zaleceń pokontrolnych, które przyczyniają się do usprawnienia działalności jednostek. Zalecenia zawarte w wystąpieniach pokontrolnych wskazują bowiem na potrzebę podjęcia konkretnych przedsięwzięć, mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości oraz poprawę skuteczności działania i efektywności kontrolowanej jednostki.

3. Wewnętrzna i zewnętrzna współpraca.

W celu zapewnienia profesjonalnego przedstawienia wyników kontroli, ustalenia podejmowane w toku czynności kontrolnych konsultowano podczas organizowanych wewnątrz Wydziału spotkań i narad, jak również, w uzasadnionych sytuacjach, na bieżąco informowano Kierownictwo Ministerstwa o stwierdzonych przypadkach działań niezgodnych z prawem. Współpracowano poprzez przekazywanie wyników kontroli m.in.: z Departamentem Budżetu i Inwestycji dotyczących inwestycji realizowanych przez jednostki podległe i nadzorowane oraz z Biurem Dyrektora Generalnego w zakresie spraw związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy. Natomiast w celu rozstrzygnięcia kwestii niejednoznacznych lub nieuregulowanych w prawodawstwie występowano o opinie do uprawnionej do tego komórki organizacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości (Departamentu Legislacyjno – Prawnego).

Stosownie do obowiązującej w Wydziale procedury na bieżąco informowano Kontrolowanego o stwierdzonych uchybieniach i nieprawidłowościach, celem umożliwienia podjęcia przez niego niezwłocznych działań naprawczych. W sytuacjach tego wymagających, podczas realizowanych kontroli przeprowadzano dla kierowników

kontrolowanych jednostek i ich pracowników instruktaz w zakresie wykonywanych przez nich zadan, majacy na celu podjecie dzialan prowadzacych do zminimalizowania wystapienia w przyszosci nieprawidlowosci w obszarach objetych kontrola. Zwracano szczegolnie uwage na wlasciwe sprawowanie kontroli i ponoszenia odpowiedzialnosci za calosc gospodarki finansowej jednostki przez kierownika jednostki, ktore to obowiazki naklada ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*. Powyzsze dotyczylo rowniez w wiekszosci wlasciwego wykonywania przez kierownika jednostki i jego sluzby obowiazkow, ktore nakladaja przepisy ustawy z dnia 29 wrzesnia 1994 r. *o rachunkowosci*⁷. Ponadto obejmowalo prawidlowa realizacje procedur wynikajacych z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamowien publicznych*⁸, a takze z innych aktow prawnych dotyczacych wydatkow budzetowych jak i dochodow budzetowych. Nalezny miec na wzgledzie fakt, ze w przypadku sadow apelacyjnych i sadow okregowych, na podstawie art. 21 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sadow powszechnych*⁹, zadania przypisane kierownikowi jednostki w zakresie finansowym i gospodarczym, kontroli finansowej, gospodarowania mieniem Skarbu Panstwa oraz audytu wewnetrznego, wykonuje dyrektor danego sadu, a w sadzie rejonowym, w razie powolania, kierownik finansowy sadu.

W przypadku natomiast kontroli przeprowadzonej w podmiocie, ktory otrzymal i wydatkowal srodki finansowe z tytulorzeczonych na jego rzecz, na podstawie art. 47, 49 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny, nawiasek i swiadczen pienieznych* zobowiazano ww. podmiot do celowego ich wydatkowania oraz prawidlowego ujmowania w ewidencji ksiegowej zgodnie z art. 196a § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny wykonawczy*. Nalezny rowniez podkreslic, ze pracownicy Wydzialu Kontroli dokonywali weryfikacji nadeslanych sprawozdan z wykorzystania ww. srodkow, w zakresie celowego ich wydatkowania oraz prawidlowego ujmowania w ewidencji ksiegowej.

⁷ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223.

⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z poz. zm.

⁹ Dz. U. Nr 98, poz. 1070 z poz. zm.

III. REALIZACJA ZADAŃ KONTROLNYCH W 2011 ROKU.

1. Plan kontroli.

Wydział wykonuje swoje zadania kontrolne na podstawie rocznego planu kontroli, który zatwierdzany jest przez Dyrektora Biura Ministra. Wydział przeprowadza również kontrole doraźne, które stosownie do standardów kontroli nie są ujmowane w rocznym planie kontroli. Podstawą planowania rocznego są również informacje i propozycje pochodzące od jednostek podległych lub nadzorowanych. Przy planowaniu kontroli na 2011 rok priorytetowo, tak jak w latach ubiegłych, potraktowano uwagi i wnioski Kierownictwa Ministerstwa oraz osób kierujących komórkami organizacyjnymi w Ministerstwie. Plan kontroli Wydziału na 2011 rok opracowany został z uwzględnieniem wyników wcześniejszych kontroli oraz informacji i skarg, a także w oparciu o analizę określonych problemów i ryzyka wystąpienia nieprawidłowości. Jak co roku główny nacisk położony został na kontrole problemowe, których przedmiotem są wybrane zagadnienia związane z funkcjonowaniem danej jednostki i które pozwalają ocenić pewien obszar działalności kontrolowanych podmiotów. W harmonogramie ujęto także jedną kontrolę sprawdzającą stan realizacji zaleceń pokontrolnych, w której poprzednia kontrola stwierdziła znaczącej wagi nieprawidłowości. Przy opracowaniu planu uwzględniono również plany i wyniki audytów.

„Plan kontroli Wydziału Kontroli na 2011 rok” został zatwierdzony w dniu 21 grudnia 2010 r. przez Zastępcę Dyrektora Biura Ministra. W trakcie roku plan dwukrotnie został zmieniony. Zgodnie z planem (po uwzględnieniu zmian) zamierzano przeprowadzić kontrolę w 29 jednostkach/komórkach, w tym: w 22 jednostkach sądownictwa powszechnego, w komórce organizacyjnej w Ministerstwie Sprawiedliwości, w 1 zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich, w 1 zakładzie poprawczym, w Instytucie Ekspertyz Sądowych im. prof. Jana Sehna w Krakowie, Instytucie Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie, Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury w Krakowie. Zaplanowano również przeprowadzenie 1 kontroli w podmiocie, który na podstawie art. 47, 49 i 57a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny* otrzymywał środki w postaci zasądzonych nawiązek i świadczeń pieniężnych.

2. Realizacja zadań kontrolnych.

W związku z wykonywaniem zadań kontrolnych Wydziału, zarówno w ramach realizacji planu pracy jak i zadań zleconych, w 2011 roku przeprowadzono łącznie 37 kontroli, z tego: 27 kontroli planowych oraz 10 kontroli doraźnych, w tym 1 wewnętrzną.

Strukturę jednostek objętych kontrolą, według ich rodzaju, przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Jednostka kontrolowana	Liczba kontroli	
		planowe	nieplanowe
1	2	3	4
1.	sądy apelacyjne	2	-
2.	sądy okręgowe	9	3
3.	sądy rejonowe	11	2
4.	zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich	2	1
5.	Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego w Ministerstwie Sprawiedliwości (wewnętrzna)	-	1
6.	Kancelaria Komornicza przy Sądzie Rejonowym w Toruniu	-	1
7.	Instytut: Ekspertyz Sądowych w Krakowie, Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie	2	-
8.	Centralny Zarząd Służby Więziennej w Warszawie	-	1
9.	stowarzyszenia i fundacje	1	1
Razem		27	10

W 2011 roku Wydział przeprowadził kontrole w 25 jednostkach sądownictwa powszechnego (w dwóch sądach przeprowadzono po dwie kontrole), 3 jednostkach obejmujących zakład poprawczy i schroniska dla nieletnich, Centralnym Zarządzie Służby Więziennej w Warszawie, w Instytucie Ekspertyz Sądowych w Krakowie, Instytucie Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie, Kancelarii Komorniczej przy Sądzie Rejonowym w Toruniu oraz w 2 podmiotach wpisanych do prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości wykazu podmiotów, o którym mowa w art. 49a § 2 ustawy z 6 czerwca

1997 r. *Kodeks karny*. Ponadto, przeprowadzono również kontrolę wewnętrzną w Biurze Informacyjnym Krajowego Rejestru Karnego w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Na podstawie analizy dokumentacji kontrolnej jednostek objętych kontrolą w 35 przypadkach sporządzono protokoły kontroli, a w jednym przypadku sprawozdanie z kontroli. W przypadku kontroli w Stowarzyszeniu Pomocy Osobom Poszkodowanym w Wypadkach Komunikacyjnych „Sursum Corda” w Łodzi protokół ani sprawozdanie z kontroli nie zostało sporządzone ze względu na niedostarczenie dokumentacji przez osoby uprawnione. O powyższym fakcie zawiadomiono Prezydenta Miasta Łodzi, tj. organ sprawujący nadzór nad Stowarzyszeniem.

W wyniku dokonanych ustaleń opisanych w protokołach kontroli wystosowano do kierowników jednostek wystąpienia pokontrolne zawierające zalecenia z określonym terminem powiadomienia o stanie ich realizacji.

Do zadań Wydziału należało również przeprowadzanie analizy rocznych sprawozdań, dotyczących wykorzystania przez instytucje, stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne nawiązek i świadczeń pieniężnych, orzeczonych w trybie art. 47, 49 i 57a § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny*.

Stosownie bowiem do obowiązującego w 2011 r. art. 196a § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - *Kodeks karny wykonawczy* instytucje, stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne zobowiązane były do sporządzania i przekazywania Ministrowi Sprawiedliwości przedmiotowych sprawozdań w terminie do dnia 20 lutego roku następującego po roku, w którym je otrzymały oraz do wyodrębnienia tych środków w ewidencji księgowej.

Według stanu na 31.12.2010 r. w wykazie prowadzonym przez Ministra Sprawiedliwości znajdowały się 889 podmioty. Zaznaczyć należy, że przez cały 2011 r. Wydział udzielał podmiotom informacji dotyczących przepisów prawa obowiązujących w przedmiocie wydatkowania środków pochodzących z nawiązek i świadczeń pieniężnych, jak również w zakresie wydanych przez Departament Legislacyjno-Prawny Ministerstwa Sprawiedliwości opinii co do treści ww. przepisów prawa.

W związku z tym, że część instytucji, stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych nie przekazała w terminie sprawozdań, zwrócono się stosownym pismem o ich niezwłoczne sporządzenie i przesłanie do Wydziału.

W toku przeprowadzonych weryfikacji i analiz sprawozdań odnotowano, że nadesłana dokumentacja zawierała liczne nieprawidłowości i braki, polegające

w szczególności na wskazaniu niecelowego wykorzystania zasądzonych środków oraz na błędach rachunkowych dotyczących rozliczenia otrzymanych i wydatkowanych środków.

3. Przeprowadzone kontrole.

3.1. Kontrole realizowane zgodnie z planem kontroli na 2011 rok.

3.1.1. Kontrole w Sądach Apelacyjnych (SA).

Stosownie do planu kontroli na 2011 rok Wydział przeprowadził kontrole problemowe w Sądach Apelacyjnych w Lublinie i Szczecinie, których przedmiotem było funkcjonowanie kontroli zarządczej. Ponadto w SA w Lublinie skontrolowano również realizację dochodów i wydatków budżetowych.

W wyniku przeprowadzonych czynności ustalono w szczególności, co następuje:

- nie zostały opracowane procedury kontroli zarządczej, zarządzania ryzykiem i samooceny (SA Lublin),
- obowiązujące przepisy wewnętrzne dotyczące kontroli zarządczej nie zostały dostosowane do postanowień Komunikatów Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 października 2010 r. i 16 listopada 2011 r. *w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działu administracji rządowej – sprawiedliwość* (SA Szczecin),
- brak faktur adwokatów wystawionych za należność z tytułu wykonywanych czynności w ramach obrony z urzędu (wyплаты dokonano wyłącznie na podstawie prawomocnego postanowienia) (SA Lublin).

W wyniku przeprowadzonych kontroli wystosowano do SA zalecenia pokontrolne.

3.1.2. Kontrole w Sądach Okręgowych (SO).

W ramach realizacji planu kontroli na 2011 rok kontrole przeprowadzono w 9 Sądach Okręgowych, tj. w: Sądzie Okręgowym w Rzeszowie, Zielonej Górze,

Suwałkach, Wrocławiu, Gliwicach, Piotrkowie Trybunalskim, Słupsku, Tarnowie i Zamościu.

3.1.2.1. Kontrola w Sądzie Okręgowym w Rzeszowie.

Zakres kontroli przeprowadzonej w Sądzie Okręgowym w Rzeszowie obejmował sprawdzenie:

- zgodności z przepisami prawa dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości,
- prowadzenia gospodarki finansowej, w tym legalności dokonywania wydatków bieżących i inwestycyjnych, z uwzględnieniem prawidłowości stosowania przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych*,
- prawidłowości i terminowości sporządzania sprawozdawczości budżetowej.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono w szczególności:

1. W zakresie prowadzenia gospodarki finansowej, w tym legalności dokonywania wydatków bieżących i inwestycyjnych, z uwzględnieniem prawidłowości stosowania przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych*:

- nieprzestrzeganie terminów płatności zobowiązań wynikających z faktur wystawionych przez obrońców ustanowionych z urzędu, a także przypadki braku oznaczenia dat wpływu faktur do SO,
- zaksięgowanie kosztów wynikających z rachunków dotyczących umowy zlecenia, co jest niezgodne z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*,
- niewypłacanie należności ławników bez zbędnej zwłoki,
- zamieszczenie ogłoszenia o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych przed podpisaniem umowy, co jest niezgodne z art. 95 ust 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*.

2. W zakresie prawidłowości i terminowości sporządzania sprawozdawczości budżetowej:

- wykazanie w sprawozdaniu Rb-23 oraz Rb-28 za miesiące lipiec i sierpień 2010 r. kwot wydatków wykonanych ogółem w wysokości niezgodnej z ewidencją księgową (konto 130), co naruszało § 9 pkt. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego

2010 r. *w sprawie sprawozdawczości budżetowej*¹⁰, (różnica została wyksięgowana we wrześniu 2010 r., w ramach tzw. „czystości zapisów”).

W wyniku przeprowadzonej kontroli wystosowano do jednostki zalecenia pokontrolne, mające na celu niedopuszczenie w przyszłości do wystąpienia, ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości.

3.1.2.2. Kontrole w Sądzie Okręgowym w Zielonej Górze i w Suwałkach.

Zakres kontroli przeprowadzonych w Sądzie Okręgowym w Zielonej Górze i Suwałkach obejmował sprawdzenie zagadnień dotyczących prowadzenia gospodarki finansowej, realizacji dochodów budżetowych, rozliczania sum depozytowych, gospodarowania majątkiem, funkcjonowania służb bezpieczeństwa i higieny pracy (bhp) oraz legalności, zasadności i celowości zawieranych umów zleceń.

Wypełniając powyższe, w szczególności stwierdzono:

1. W zakresie realizacji dochodów budżetowych:

- zastosowanie klasyfikacji budżetowej niezgodnej z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*¹¹,
- nienaliczenie odsetek za nieterminowe regulowanie należności w 2010 r. wynikających z dwóch umów najmu, co narusza przepisy ustawy dnia 23 kwietnia 1964 r. *Kodeks cywilny*¹².

2. W zakresie rozliczania sum depozytowych:

- nieuzgodnienie na koniec 2010 r. sald sum depozytowych. Zaznaczyć należy, że w pismach przekazanych do wydziałów nie określono terminu, do kiedy należy uzgodnić salda,
- niewłaściwe przeprowadzenie inwentaryzacji kasy na dzień 31.12.2010 r. w zakresie depozytów wartościowych oraz depozytów dokumentarnych.

¹⁰ Dz. U. Nr 20, poz. 103.

¹¹ Dz. U. Nr 38, poz. 207 z późn. zm.

¹² Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.

3. W zakresie gospodarowania mieniem:

- użytkowanie pozostałych środków trwałych pomimo wcześniejszego ich wykreślenia z ewidencji księgowej, co narusza przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 maja 2010 r. *w sprawie sposobu i trybu gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego, w który wyposażone są jednostki budżetowe*¹³.

4. W zakresie wydatków budżetowych:

- potwierdzenie przez główną księgową SO na fakturach:
 - związanych z opłatami za przechowywanie pojazdów na parkingach, pod względem zgodności z niewłaściwym przepisem, tj. rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. *w sprawie kosztów przeprowadzania dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym*¹⁴,
 - dotyczących przechowywania depozytów sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowym, pomimo braku na dokumencie informacji o okresie przechowywania depozytu oraz stawki za dobę, co narusza przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. *Regulamin urzędowania sądów powszechnych*¹⁵,
 - wystawianych przez jednostki organizacyjne inne niż akademie medyczne, stawek za godzinę pracy jako zgodnych, pomimo braku informacji, że zawarte w fakturze kwoty wynikają z kalkulacji kosztów za godzinę pracy w jednostce wydającej opinię,
- niezamieszczenie trasy przejazdu i ceny biletów dokumentujących koszty podróży na oświadczeniach dołączonych do zarządzeń sądu o wypłacie należności świadkom.

W związku z powyższym, do jednostek wystosowano zalecenia pokontrolne, mające na celu niedopuszczenie do wystąpienia w przyszłości, ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości.

3.1.2.3. Kontrola w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu.

Przeprowadzona w 2011 roku kontrola w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu obejmowała swoim zakresem: prowadzenia gospodarki finansowej oraz spraw kadrowych,

¹³ Dz. U. Nr 114, poz. 761.

¹⁴ Dz. U. Nr 46, poz. 254 z późn. zm.

¹⁵ Dz. U. Nr 38, poz. 249.

legalność dokonywania wydatków bieżących oraz zasadność i celowość zawieranych umów zleceń, gospodarowanie majątkiem oraz funkcjonowanie służb bhp.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono w szczególności:

1. W zakresie postępowań konkursowych na staż urzędniczy:

- brak zamieszczenia ogłoszenia o konkursie we właściwym urzędzie pracy do czego zobowiązywał art. 155a § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych* oraz art. 3b ust. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. *o pracownikach sądów i prokuratur*¹⁶,
- brak informacji potwierdzającej dopełnienie obowiązku zamieszczenia odpowiedniej dokumentacji z przebiegu konkursu, na poszczególnych jego etapach w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń.

2. W zakresie legalności, zasadności i celowości dokonywania wydatków bieżących niezwiązanych z postępowaniem sądowym:

- przekazywanie informacji o decyzjach związanych ze zmianą planu finansowego wydatków do właściwego dysponenta wyższego stopnia do 8 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonywano zmian, co było niezgodne z § 10 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008 r. *w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych*,
- zamieszczanie w ewidencji księgowej (dotyczącej umów zlecenia i o dzieło) opisów do księgowania niezgodnych ze stanem faktycznym, co narusza przepisy ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*.

3. W zakresie gospodarowania majątkiem:

- niedopełnienie obowiązku równoczesnego zawiadomienia właściwego organu i organu nadzorującego SO przy zawieraniu umów najmu, czym naruszono art. 43 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami*¹⁷.

W wyniku przeprowadzonej kontroli wystosowano zalecenia pokontrolne.

¹⁶ Dz. U. Nr 162, poz. 1125 z późn. zm.

¹⁷ Dz. U. z 2010 Nr 102, poz. 651 z późn. zm.

3.1.2.4. Kontrole w Sądzie Okręgowym w: Gliwicach, Piotrkowie Trybunalskim, Słupsku, Tarnowie i Zamościu.

Zakres kontroli przeprowadzonych w Sądzie Okręgowym w: Gliwicach, Piotrkowie Trybunalskim, Słupsku, Tarnowie i Zamościu obejmował prowadzenie gospodarki finansowej, legalność dokonywania wydatków inwestycyjnych, z uwzględnieniem prawidłowości stosowania przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych*, gospodarowanie majątkiem oraz funkcjonowanie służb bezpieczeństwa i higieny pracy. W przypadku Sądu Okręgowego w Tarnowie kontrola nie obejmowała zagadnień dotyczących gospodarowania majątkiem.

W wyniku kontroli objętych powyższym zakresem Kontrolerzy stwierdzili, m.in. co następuje:

1. W zakresie dokonywania wydatków inwestycyjnych, w tym udzielania zamówień publicznych:

- brak w siedzibie Zamawiającego kompletnej dokumentacji z objętego kontrolą postępowania, tj. w szczególności wniosku o udzielenie zamówienia publicznego oraz zapytań i odpowiedzi do specyfikacji istotnych warunków zamówienia; powyższe dotyczy zapytań, na które udzielono odpowiedzi, a które to odpowiedzi zamieszczono na stronie internetowej Zamawiającego,
- zamieszczenie w specyfikacji istotnych warunków zamówienia dotyczącej postępowania o zamówienie publiczne sprzecznych zapisów w zakresie wymaganej przez Zamawiającego dokumentacji potwierdzającej spełnianie przez wykonawców warunków udziału w postępowaniu, tj. w zakresie obowiązku złożenia przez wykonawców oświadczenia o średniorocznym zatrudnieniu,
- przypadki braku na zawartych przez Zamawiającego umowach skutkujących zaciągnięciem przez SO zobowiązań finansowych, adnotacji głównej księgowej SO, świadczącej o przeprowadzonej kontroli wstępnej w zakresie posiadanych przez SO środków finansowych na realizację przedmiotu ww. umów. Powyższe naruszało postanowienia art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*,
- nieudokumentowanie jednoznacznie faktu zamieszczenia ogłoszenia w sprawie zamówienia publicznego w miejscu publicznie dostępnym w siedzibie SO, co stanowi

naruszenie art. 40 ust. 1 w związku z ust. 6 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*,

- niewskazanie konkretnej daty ustalenia wartości zamówienia przy szacowaniu jego wartości, co uniemożliwia sprawdzenie przestrzegania dyspozycji wskazanej w art. 35 ust. 1 ustawy *Prawo zamówień publicznych*,
- zamieszczenie ogłoszenia o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych dwa tygodnie po zawarciu umowy, czym naruszono art. 95 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*.

2. W zakresie funkcjonowania służby bezpieczeństwa i higieny pracy:

- naruszenie art. 237¹¹ § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*¹⁸ poprzez nieutworzenie w jednostce, w której zatrudnionych jest ponad 100 pracowników służby bezpieczeństwa i higieny pracy pełniącej funkcje doradcze i kontrolne w tym zakresie (zadania służby powierzono pracownikowi zatrudnionemu w SO przy innej pracy),
- przypadki braku przeprowadzenia szkolenia wstępnego bezpieczeństwa i higieny pracy oraz brak zaświadczeń o odbyciu szkolenia okresowego bezpieczeństwa i higieny pracy u pracowników, co stanowi naruszenie art. 237⁴ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*,
- brak w dokumentacji aktualnych zaświadczeń o przeprowadzonych badaniach okresowych (pomimo wydanych skierowań na badania lekarskie), co stanowi naruszenie art. 211 ust. 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*,
- nieprzestrzeganie przepisów art. 237¹³ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy* oraz regulacji wewnętrznych w zakresie częstotliwości posiedzeń komisji bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. W zakresie gospodarowania majątkiem:

- dokonanie spisu z natury środków trwałych niegodnie z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi,
- brak właściwego oznaczenia numerami inwentarzowymi środków trwałych, co uniemożliwia prawidłowe i sprawne przeprowadzenie spisu z natury drogą elektroniczną, przy zastosowaniu kolektora danych w systemie FIN-ST,

¹⁸ Dz. U. z 1998 Nr 21, poz. 94 z późn. zm.

- wystąpienie różnic inwentaryzacyjnych, w postaci niedoborów i nadwyżek pozornych. Powyższe stwierdzono na podstawie rozliczenia inwentaryzacji środków trwałych za 2009 r.,
- brak bieżącej oceny przydatności składników majątkowych. Od 2009 r. dopiero w maju 2011 r. powołano komisję w sprawie dokonania oceny przydatności składników majątku trwałego,
- dokonywanie poprawek na arkuszach spisu z natury oraz wprowadzanie zapisów w sposób niezgodny z zasadami określonymi w przepisach wewnętrznych,
- przypadki braku wniosku biegłego o podwyższenie wynagrodzenia w granicach do 50% stawki w rachunkach biegłych, rozliczających wynagrodzenie za wydane opinie przy zastosowaniu stawek godzinowych, czym naruszono § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. *w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym*,
- brak udokumentowania przez biegłych kosztów poniesionych przy wydawaniu opinii.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wystosowano do jednostek zalecenia pokontrolne, mające na celu wyeliminowanie oraz niedopuszczenie w przyszłości, do wystąpienia ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości.

3.1.3. Kontrole w Sądach Rejonowych (SR).

W ramach realizacji planu kontroli na 2011 rok kontrole przeprowadzono w Sądach Rejonowych w: Gnieźnie, Włodawie, Lublińcu, Jeleniej Górze, Koszalinie, Wołominie, Suwałkach, Bochni, Jaśle, Malborku oraz Łowiczu.

3.1.3.1. Kontrole w Sądach Rejonowych w: Gnieźnie, Włodawie, Lublińcu, Jeleniej Górze, Koszalinie, Wołominie, Suwałkach, Bochni.

Zakres kontroli obejmował sprawdzenie: prowadzenia gospodarki finansowej, windykacji należności sądowych, legalności dokonywania wydatków bieżących, ze

szczególnym uwzględnieniem wydatków w zakresie kosztów postępowania sądowego oraz zasadności i celowości zawieranych umów zleceń.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w szczególności stwierdzono:

1. W zakresie prowadzenia gospodarki finansowej:

- brak zapisów o dacie przyjęcia do eksploatacji stosowanego programu finansowo-księgowego, w tym również programu do ewidencji należności sądowych, czym naruszono art. 10 ust. 1 pkt 3c ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*,
- klasyfikowanie dochodów i wydatków niezgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*,
- niedostosowanie obowiązującej „Instrukcji w sprawie należności sądowych” do specyfiki Sądu.

2. W zakresie windykacji należności sądowych:

- przypadki zwłoki we wszczęciu postępowań egzekucyjnych w sprawach: cywilnych karnych, nieletnich, rodzinnych, co naruszało art. 44 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny wykonawczy* oraz § 386 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. *Regulamin urzędowania sądów powszechnych*,
- nierzetelne sporządzenie sprawozdania NS-1 o należnościach sądowych za 2010 r., poprzez zamieszczenie niezgodnych danych liczbowych w rubryce zaległości,
- brak bieżącej ewidencji w księdze należności sądowych w sprawach karnych,
- nieterminowe dostarczanie akt sprawy z wydziałów do działu należności sądowych oraz nieterminowe dokonywanie przypisów należności sądowych,
- niezamieszczanie w prowadzonej dokumentacji (karta dłużnika) adnotacji o dacie doręczenia wezwania do zapłaty, jak również informacji dotyczących ponaglenia komornika oraz decyzji w sprawie rozłożenia należności sądowej na raty,
- niewypełnienie obowiązku wynikającego z przepisów wewnętrznych przeprowadzania przez głównego księgowego okresowej kontroli należności sądowych.

3. W zakresie legalności dokonywania wydatków bieżących ze szczególnym uwzględnieniem wydatków związanych z postępowaniem sądowym:

- przypadki nieprzestrzegania terminów płatności faktur/rachunków, co naruszało zasady wynikające z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*,
- przyznawanie stawek wynagrodzeń biegłym w wysokości niezgodnej ze stawkami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. w sprawie *kosztów przeprowadzania dowodów z opinii biegłych w postępowaniu sądowym*,
- nieprzestrzeganie § 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. *w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym* i przepisów wewnętrznych w zakresie przedkładania rachunków/faktur do kontroli przeprowadzanej przez głównego księgowego oraz bieżącego przekazywania przez sekretariaty Wydziałów przedmiotowych dokumentów do Oddziału Finansowego,
- przypadki przyznana świadkom kwoty należności za utracony zarobek w wysokości przewyższającej kwotę określoną obowiązującymi przepisami, co naruszało art. 85 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. *o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*¹⁹,
- brak dokumentów źródłowych w postaci biletów lub oświadczeń, dokumentujących wysokość poniesionych przez ławników oraz świadków kosztów podróży,
- brak na rozliczeniach sędziów dotyczących zwrotu kosztów dojazdu do pracy adnotacji pracownika komórki kadrowej o obecności w okresie podanym w rozliczeniu,
- dokonywanie przelewów wynagrodzeń z naruszeniem terminów określonych w harmonogramie wypłat na 2010 r.,
- brak funduszu nagród, co nie wypełniło zapisu § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 marca 2010 r. *w sprawie stanowisk i szczególnych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego*²⁰,
- niewłaściwe dokumentowanie wydatków ponoszonych na podróże służbowe polegające, m.in. na:
 - przedkładaniu polecenia wyjazdu służbowego do rozliczenia z naruszeniem terminu wynikającego z § 8a rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej

¹⁹ Dz. U. Nr 167, poz. 1398 oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594.

²⁰ Dz. U. 49, poz. 299.

z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikom zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju jak również z regulacji wewnętrznych,

- rozliczaniu w poleceniu wyjazdu kosztów podróży odbytych również w innych dniach niż tych, na które polecenie zostało wystawione.

4. W zakresie zasadności i celowości zawieranych umów zleceń:

- zawieranie umów zleceń noszących cechy umów o pracę w rozumieniu art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*, tj. w których zakres zleconych prac pokrywał się z czynnościami przypisanymi do poszczególnych stanowisk zarówno w wydziałach merytorycznych jak i oddziałach,
- brak wniosku kierownika właściwej komórki organizacyjnej uzasadniającej konieczność zawarcia umowy,
- nieudokumentowanie przeprowadzenia kontroli wstępnej przez główną księgową na wnioskach o zawarcie umowy zlecenia oraz na umowach, czym naruszono art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wystosowano do jednostek zalecenia pokontrolne, mające na celu wyeliminowanie oraz niedopuszczenie w przyszłości, do wystąpienia ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości.

3.1.3.2. Kontrole w Sądach Rejonowych w: Jaśle, Malborku, Łowiczu.

Zakres kontroli obejmował sprawdzenie: prawidłowości prowadzenia gospodarki finansowej, realizacji dochodów budżetowych, rozliczania sum depozytowych i gospodarowania majątkiem. W Sądzie Rejonowym w Łowiczu skontrolowano ponadto legalność, zasadność i celowość zawieranych umów zleceń.

Stosownie do zakresu badanego obszaru, wynikającego z upoważnienia do przeprowadzenia kontroli ustalono w szczególności:

1. W zakresie realizacji dochodów budżetowych:

- przypadki zwłoki we wszczęciu postępowań egzekucyjnych, co naruszało art. 44 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny wykonawczy*,

- akta do przypisu należności nie były przekazywane niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia.

2. W zakresie rozliczania sum depozytowych:

- niezgodnienie przez Oddział Finansowy i wydziały merytoryczne sald sum depozytowych na koniec 2010 r.

3. W zakresie gospodarowania mieniem:

- nierespektowanie zapisów wewnętrznych dotyczących sporządzania planu inwentaryzacji,
- niezatwierdzenie przez kierownika jednostki protokołu z przeprowadzonych czynności dotyczących rozliczenia i weryfikacji różnic inwentaryzacyjnych, co naruszało art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*,
- niewłaściwe sporządzanie dokumentacji dotyczącej prowadzenia gospodarki materiałowej.

4. W zakresie legalności, zasadności i celowości zawieranych umów zleceń:

- brak wniosków z odpowiednich komórek sądu uzasadniających konieczność zawarcia umowy,
- nieudokumentowanie przeprowadzania kontroli wstępnej przez główną księgową, czym naruszono art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*.

W związku z powyższym, do jednostek wystosowano zalecenia pokontrolne, mające na celu niedopuszczenie do wystąpienia w przyszłości, ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości.

3.1.4. Kontrole w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.

Stosownie do planu kontroli na 2011 r. Wydział przeprowadził kontrole problemowe w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Zawierciu oraz Zakładzie Poprawczym w Ostrowcu Świętokrzyskim. Kontrole miały na celu zbadanie prawidłowości prowadzenia gospodarki finansowej, w tym gospodarowanie mieniem, zasad tworzenia i wydatkowania środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, jak również objęła zagadnienia dotyczące ewidencji depozytów pieniężnych

wychowanków, spraw kadrowych oraz funkcjonowania służb bezpieczeństwa i higieny pracy. Kontrola w Zakładzie Poprawczym w Ostrowcu Świętokrzyskim nie obejmowała swoim zakresem zasad tworzenia i wydatkowania środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz funkcjonowania służb bezpieczeństwa i higieny pracy.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono w szczególności:

1. W zakresie prawidłowości prowadzenia gospodarki finansowej, w tym gospodarowania mieniem:

- nieokreślenie w polityce rachunkowości opisu sposobu ustalania wyniku finansowego, co stanowiło naruszenie art. 4 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*,
- wykazanie w kwartalnym sprawozdaniu o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) sporządzonym na koniec grudnia 2010 r. kwoty należności wymagalnej w wysokości niezgodnej z danymi wynikającymi z rocznego sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27) sporządzonego za ten sam okres.

2. W zakresie ewidencji depozytów pieniężnych wychowanków:

- nieuregulowanie zasad ewidencjonowania w księgach rachunkowych, depozytów pieniężnych wychowanek wpływających w formie pocztowych przekazów pieniężnych, co było niezgodne z postanowieniami art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*,
- brak w ewidencjach depozytów pieniężnych z tytułu pocztowych przekazów pieniężnych wychowanki, podpisów głównej księgowej, potwierdzających przeprowadzenie kontroli wstępnej dokonywanych operacji finansowych, co było niezgodne z art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*,
- nieujęcie w księgach rachunkowych operacji gospodarczych dotyczących depozytów pieniężnych, co stanowiło naruszenie zapisów art. 20 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości* przy uwzględnieniu zasad szczególnych określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. *w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami*

*Rzeczypospolitej Polskiej*²¹,

- przekroczenie w jednym miesiącu przy ustalaniu i wypłacie „kieszonkowego” dla wychowanek, limitu kwoty bazowej, co było niezgodne z § 62 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. *w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich*²² oraz obowiązujących przepisów wewnętrznych.

3. W zakresie spraw kadrowych:

- przypadki nieudzielania dnia wolnego od pracy za dyżury inspekcyjne pełnione przez kierownika internatu i zastępcę kierownika internatu w soboty i niedziele, co było niezgodne z art. 42c ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. *Karta Nauczyciela*²³ i § 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. *w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy*²⁴,
- nieudzielanie najpóźniej do końca pierwszego kwartału 2010 r. urlopów za 2009 r., niewykorzystanych w terminie ustalonym zgodnie z art. 163 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*, co stanowi naruszenie art. 168 ww. ustawy,
- nieprzestrzeganie postanowień przepisów wewnętrznych, w zakresie potwierdzenia przez pracowników obsługi i administracji faktu przybycia do pracy i obecności w pracy poprzez złożenie własnoręcznego podpisu na liście obecności.

4. W zakresie funkcjonowania służby bezpieczeństwa i higieny pracy.

- niesporządzenie przez pracownika służby bhp analizy stanu bezpieczeństwa za rok 2010 r., co stanowi naruszenie § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. *w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy*²⁵,
- przypadki dopuszczenia do pracy pracowników nieposiadających aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku, co stanowi naruszenie art. 229 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*,

²¹ Dz. U. Nr 128, poz. 861.

²² Dz. U. Nr 124, poz. 1359 z późn. zm.

²³ Dz. U. U. 2006 Nr 97, poz. 674 z późn. zm.

²⁴ Dz. U. Nr 22, poz. 181 z późn. zm.

²⁵ Dz. U. Nr 109, poz. 704 z późn. zm.

- nieukończenie przez kierownictwo co najmniej 16 godzinnego szkolenia okresowego dla pracodawców i innych osób kierujących pracownikami, czym naruszono § 14 ust. 2 pkt 1 w związku z załącznikiem nr 1 część IV rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. *w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy*²⁶.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wystosowano do jednostek zalecenia pokontrolne, mające na celu wyeliminowanie oraz niedopuszczenie w przyszłości, do wystąpienia ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości.

3.1.5. Kontrola instytucji, fundacji i stowarzyszeń w zakresie prawidłowości dokonywania wydatków ze środków pochodzących z nawiązek i świadczeń pieniężnych.

W 2011 roku Wydział – zgodnie z planem kontroli - zamierzał przeprowadzić 1 kontrolę w podmiocie, który wydatkował środki pochodzące z otrzymanych nawiązek i świadczeń pieniężnych, orzeczonych w trybie art. 47, 49 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny*. W Stowarzyszeniu Pomocy Osobom Poszkodowanym w Wypadkach Komunikacyjnych „Sursum Corda” z Łodzi kontrola się nie odbyła ze względu na niezastanie, pod adresem wynikającym z Krajowego Rejestru Sądowego, żadnej z osób upoważnionych do reprezentowania Stowarzyszenia. Ponadto mimo pisma skierowanego do Prezesa Stowarzyszenia o dostarczenie do siedziby Wydziału Kontroli dokumentacji dotyczącej, m.in. otrzymywanych oraz wydatkowanych środków pochodzących z nawiązek i świadczeń pieniężnych w okresie od 2008 r. do 2010 r. wnioskowana dokumentacja nie została dostarczona. Nie udzielono również odpowiedzi na przedmiotowe pismo.

Kontrolę przeprowadzono w Fundacji „Bezpieczni w Ruchu Drogowym” z siedzibą w Gdańsku w zakresie wypełniania obowiązków wynikających z art. 196a § 1 i 2 *Kodeksu karnego wykonawczego*, tj. zgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w sprawozdaniu za 2010 r. z wykorzystania nawiązek i świadczeń pieniężnych

²⁶ Dz. U. Nr 180, poz. 1860 z późn. zm.

orzeczonych na rzecz Fundacji, wyodrębnienie środków finansowych pochodzących z nawiązek i świadczeń pieniężnych w ewidencji księgowej oraz celowości i gospodarności wydatkowania ww. środków.

Wypełniając powyższe Kontrolerzy ustalili w szczególności:

- w przekazanym do Ministerstwa Sprawiedliwości sprawozdaniu nie wykazano wszystkich środków, które Fundacja w 2010 r., otrzymała tytułem nawiązek i świadczeń pieniężnych zasądzonych na jej rzecz, co narusza postanowienia art. 196a § 2 *Kodeksu karnego wykonawczego*,
- niemożność ustalenia stanu faktycznego w zakresie rzeczywistej liczby wyroków dotyczących nawiązek i świadczeń pieniężnych orzeczonych na podstawie art. 47 i 49 *Kodeksu karnego* ze względu na zniszczenie wyroków,
- wykorzystanie środków uzyskanych z nawiązek i świadczeń pieniężnych w sposób niezgodny z przepisami art. 47 i 49 *Kodeksu karnego* poprzez przeznaczanie ich na finansowanie prowizji firmy windykacyjnej.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wystosowano zalecenia pokontrolne, mające na celu niedopuszczenie w przyszłości do wystąpienia, ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości.

3.1.6. Instytut Ekspertyz Sądowych w Krakowie (IES) oraz Instytut Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie (IWS).

W ramach realizacji planu kontroli na 2011 rok kontrole przeprowadzono w Instytucie Ekspertyz Sądowych w Krakowie oraz Instytucie Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie. Zakres kontroli obejmował sprawdzenie wykonania budżetu w 2010 r.

W wyniku czynności kontrolnych, w szczególności stwierdzono:

1. W zakresie dokonywania wydatków:

- niewłaściwe sprawowanie kontroli pod względem merytorycznym faktur i rachunków przez osobę, która zatwierdzała dany wydatek do wypłaty,
- zlecenie dostaw sprzętu informatycznego i komputerowego firmie, której właścicielem jest członek rodziny pracownika Instytutu, co przy braku przejrzystych procedur

dotyczących realizacji zamówień, może rodzić wątpliwości w zakresie obiektywnego dokonywania wyboru wykonawcy zamówień w przedmiotowym zakresie,

- brak pojemności silnika pojazdu w oświadczeniach, co stanowiło naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. *w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy*²⁷,
- klasyfikowanie dochodów uzyskanych ze sprzedaży składników majątkowych i wydatków na remonty zabytkowego budynku Instytutu niezgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*,
- brak dekretacji na dowodach dotyczących dochodów budżetowych w zakresie ewidencji analitycznej, czym naruszono art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*,
- brak udokumentowania przeprowadzenia przez główną księgową Instytutu okresowych kontroli kasy, co nie jest zgodne z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi.

2. W zakresie realizacji zamówień publicznych:

- w dokumentacji badanych postępowań o zamówienie publiczne brak jest wszystkich wymaganych dodatkowych druków wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16.10.2008 r. *w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego*²⁸,
- brak udokumentowania zamieszczenia specyfikacji istotnych warunków zamówienia, ogłoszenia o zamówieniu oraz informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty na stronie internetowej bądź tablicy ogłoszeń,
- brak procedur w zakresie realizacji zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej równowartości 14 000 euro, co naruszało zapisy art. 68 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*.

²⁷ Dz. U. Nr 27, poz. 271 z późn. zm.

²⁸ Dz. U. Nr 188, poz. 1154.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wystosowano do podmiotów zalecenia pokontrolne, mające na celu niedopuszczenie w przyszłości do wystąpienia, ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości.

3.2. Kontrole nieplanowe (doraźne).

Kontrole doraźne, zgodnie z ich charakterem, przeprowadzone zostały niezależnie od opracowanego, opisanego wcześniej, planu kontroli Wydziału na 2011 rok i wynikały z bieżących potrzeb zaistniałych w trakcie roku. Zostały one przeprowadzone na wniosek bądź to Kierownictwa Ministerstwa Sprawiedliwości, bądź też osób kierujących komórkami organizacyjnymi Ministerstwa. Informacje wskazujące na konieczność objęcia kontrolą danych obszarów powzięto również od pracowników zatrudnionych w jednostkach podległych lub nadzorowanych.

3.2.1. Centralny Zarząd Służby Więziennej (CZSW).

Kontrola doraźna w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej obejmowała prawidłowość gospodarowania zasobem lokalowym Służby Więziennej (SW), w tym przyznawanie lokali mieszkalnych jej funkcjonariuszom. Zaznaczyć należy, że kontrola obejmowała ponad 10 letni okres, tj. okres 2000 r. – I kwartał 2011 r.

Stosownie do zakresu badanego obszaru, wynikającego z upoważnienia do przeprowadzenia kontroli ustalono w szczególności:

- w jednym przypadku decyzja o przydział lokalu mieszkalnego została wydana niezgodnie z art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. *o Służbie Więziennej*,²⁹
- przydzielenie lokali mieszkalnych o powierzchni mieszkalnej większej od przysługującej danemu funkcjonariuszowi lub uprawnionej wdowie po funkcjonariuszu, co było niezgodne z art. 85 ust. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. *o Służbie Więziennej* oraz, odpowiednio do okresu obowiązywania, z § 5 ust. 1 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 1997 r. *w sprawie określenia szczególnych zasad przydziału i opróżniania lokali mieszkalnych i tymczasowych kwater oraz*

²⁹ Dz. U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1761 z późn. zm.

- określenia norm powierzchni mieszkalnej przysługującej funkcjonariuszom Służby Więziennej i członkom ich rodzin*³⁰ lub § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 lutego 2003 r. *w sprawie szczegółowych zasad przydziału i opróżnienia lokali mieszkalnych i tymczasowych kwater oraz normy powierzchni mieszkalnej przysługującej funkcjonariuszom Służby Więziennej i członkom ich rodzin*³¹,
- przydzielenie funkcjonariuszowi lokalu mieszkalnego o powierzchni większej od przysługującej bez uzasadnienia decyzji na temat okoliczności i przyczyn przyznania lokalu mieszkalnego o większej powierzchni, co narusza art. 174 ust. 4 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. *o Służbie Więziennej*³²,
 - bezpodstawne wypłacenie równoważnika pieniężnego w okresie 01.05.2000 r. - 06.02.2001 r. z tytułu braku lokalu mieszkalnego,
 - brak informacji świadczących o tym, że decyzje dotyczące przyznania lokalu mieszkalnego wydawane były po uprzednim zaciągnięciu opinii komisji mieszkaniowej oraz zakładowej organizacji związku zawodowego funkcjonariuszy SW, czym naruszono § 4 ust. 2 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 1997 r. *w sprawie określenia szczegółowych zasad przydziału i opróżniania lokali mieszkalnych i tymczasowych kwater oraz określenia norm powierzchni mieszkalnej przysługującej funkcjonariuszom Służby Więziennej i członkom ich rodzin*,
 - brak protokołu przejęcia lokalu mieszkalnego lub kwatery tymczasowej w związku z wydaną wcześniej decyzją o przydziale, co narusza § 6 ust. 2 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 1997 r. *w sprawie określenia szczegółowych zasad przydziału i opróżniania lokali mieszkalnych i tymczasowych kwater oraz określenia norm powierzchni mieszkalnej przysługującej funkcjonariuszom Służby Więziennej i członkom ich rodzin*,
 - wydanie decyzji o przydziale kwatery tymczasowej w okresie obowiązywania poprzedniej decyzji,
 - na składanych przez funkcjonariuszy SW wnioskach o przyznanie lokalu mieszkalnego lub kwatery tymczasowej brak było adnotacji komórki kadrowej CZSW, m.in. o rodzaju służby, mianowaniu, miejscu pełnienia służby, stanowisku i dacie

³⁰Dz. Urz. MS. Nr 2, poz. 11.

³¹Dz. U. Nr 35, poz. 304.

³²Dz. U. Nr 79, poz. 523 z późn. zm.

przeniesienia funkcjonariusza (wnioskodawcy) do CZSW, które to informacje powinny być uwzględniane podczas wydawania stosownych decyzji,

- składanie wniosków o przydział lokalu mieszkalnego w formie niezgodnej ze wzorem wskazanym w obowiązujących przepisach oraz brak wszystkich przewidzianych we wzorze danych, m.in. daty sporządzenia wniosku lub daty jego złożenia w CZSW,
- brak oryginałów dokumentów dotyczących przyznanych lokali mieszkalnych i kwater tymczasowych,
- zamieszkiwanie osoby w lokalu będącym w dyspozycji CZSW, dla której Dyrektor Generalny nie wydał stosownej decyzji,
- ogłoszenie o dysponowaniu przez CZSW wolnymi lokalami w Warszawie-Falenicy zostało wydane jeszcze przed zawarciem przez CZSW porozumienia z Ministerstwem Sprawiedliwości w sprawie przejęcia ww. lokali w Warszawie-Falenicy,
- przyznanie lokali mieszkalnych lub kwater tymczasowych innemu funkcjonariuszowi, niż ten, który został zarekomendowany przez Przewodniczącego Zarządu Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa przy CZSW,
- niestosowanie zwyczajowej zasady (w przypadku przydziału lokalu mieszkalnego lub kwatery tymczasowej Dyrektorowi Generalnemu bądź Zastępcy Dyrektora Generalnego) zamieszczania na tablicach ogłoszeń, informacji o lokalach mieszkalnych przewidzianych do przydziału,
- przypadki braku możliwości potwierdzenia na podstawie przedłożonej dokumentacji, czy wnioskodawcy ubiegający się o przydział lokalu mieszkalnego/kwatery tymczasowej korzystali wcześniej z pomocy finansowej z budżetu SW lub innych służb na uzyskanie lokalu mieszkalnego.

W wyniku przeprowadzonej kontroli wystosowano zalecenia pokontrolne, mające na celu niedopuszczenie w przyszłości do wystąpienia, ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości.

3.2.2. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga (SOWP).

W Sądzie Okręgowym Warszawa – Praga w Warszawie przeprowadzone zostały dwie kontrole doraźne. Zaznaczyć należy, iż druga kontrola przeprowadzona została wspólnie ze specjalistami spoza Wydziału Kontroli. Zakres kontroli dotyczył prowadzenia gospodarki finansowej, spraw kadrowych, prawidłowości wypłaty wynagrodzeń i nagród oraz analizy skarg pracowników oraz prawidłowości prowadzenia akt osobowych pracowników Sądu i wynikających z nich zobowiązań pracodawcy wobec pracownika. Stosownie do zakresu badanych obszarów, wynikających z upoważnień do przeprowadzenia kontroli, stwierdzono w szczególności:

- planowanie środków m.in. na asystentów sędziego i kuratorów, które w trakcie roku przesuвано na grupy: urzędnicy i inni pracownicy,
- w kwartalnych sprawozdaniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniach - Rb-70 za 2010 r. przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych przewyższało o kilka bądź kilkanaście etatów stan zatrudnienia na koniec okresów sprawozdawczych,
- niewłaściwe zawieranie z nowymi pracownikami umów o pracę, które nie miały charakteru ciągłego, tj. kończyły się przed zakończeniem jednego miesiąca i zaczynały z początkiem kolejnego; wystąpiły jednocześnie przypadki składania przez pracowników wniosków o udzielenie jednego dnia urlopu bezpłatnego przypadającego na ostatni dzień miesiąca/kwartalu, które były zatwierdzane przez pracodawcę,
- przypadki, w których kolejna, trzecia umowa o pracę, po dwóch dotychczas zawartych na czas określony, zawarta została ponownie na czas określony, co było niezgodne z art. 25¹ § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*,
- przypadki antydatowania wniosków o udzielenie urlopów bezpłatnych na dzień 31.12.2008 r. oraz ich akceptacja z datą wsteczną przez pracodawcę,
- nieprzestrzeganie postanowień art. 168 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy* poprzez nieudzielanie urlopów wypoczynkowych za 2010 r. do końca pierwszego kwartału następnego roku kalendarzowego, co w związku z rozwiązaniem umowy o pracę spowodowało konieczność wypłacenia pracownikom ekwiwalentu za niewykorzystany urlop,

- dokumenty, określające zobowiązania pracodawcy wobec pracownika, a także dokumenty związane z przeniesieniem służbowym i odpowiedzialnością były przechowywane w aktach osobowych w kopiach, tj. bez oryginalnego podpisu pracodawcy, co było niezgodne z treścią § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. *w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika*³³,
- stwierdzono liczne nieprawidłowości dotyczące trybu i zasad przyznawania urzędnikom zatrudnionym w Sądzie dodatków specjalnych, naruszające obowiązujące w okresie objętym kontrolą, postanowienia rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości *w sprawie stanowisk i szczegółowych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego* (dotyczy następujących rozporządzeń: z dnia 31 lipca 2003 r., z dnia 30 czerwca 2008 r. oraz z dnia 30 marca 2010 r.), polegające m.in. na tym, że:
 - miały charakter powszechny i przyznawane były większości pracowników,
 - przyznawane były tej samej osobie, dwoma odrębnymi decyzjami na ten sam okres, w tej samej lub zbliżonej wysokości,
 - przyznawano pracownikom zatrudnionym na czas określony lub na okres próbny, a także osobie przebywającej na urlopie macierzyńskim
 - przyznawano jako rekompensatę finansową za pracę w godzinach nadliczbowych w dniu świątecznym,
 - odwołanie z funkcji nie skutkowało jednocześnie wstrzymaniem dodatku, który był przyznany na czas jej pełnienia,
- premie dla pracowników obsługi miały charakter powszechny i przyznawane były większości pracowników. Ponadto ustalono, że na wniosek bezpośredniego przełożonego przyznano premię pomimo negatywnej opinii o pracowniku,
- procedury przyznawania pracownikom dodatku specjalnego oraz premii, dowodzą, iż funkcjonujący w Sądzie przez lata system dodatków specjalnych i premii jako stałych składników wynagrodzenia za pracę w przypadku przeważającej części pracowników może oznaczać, że wynagrodzenia zasadnicze nie były ukształtowane prawidłowo,

³³ Dz. U. Nr 62, poz. 288 z późn. zm.

- wysokość nagród wypłaconych w 2009 r. i 2010 r. przekraczała próg ustalony obowiązującymi przepisami wewnętrznymi,
- nagrodę przyznano pracownikowi, do którego były zastrzeżenia odnośnie jego zachowania i pracy, powodujące naruszenie regulaminu pracy i utratę zaufania przez bezpośredniego przełożonego,
- pracownikom przyznano dwie nagrody oddzielnymi dekretemi podpisanymi w tym samym dniu przez ówczesnego Prezesa Sądu,
- w latach 2007-2011 wynagrodzenie za pracę pobierała osoba nieświadcząca pracy (Oddział Kadr),
- pracownikom zatrudnionym na stanowisku stażysty przyznano wynagrodzenie zasadnicze przekraczające górną granicę tego wynagrodzenia przewidzianą w załączniku nr 3 do obowiązującego wówczas rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 czerwca 2008 r. *w sprawie stanowisk i szczególnych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów oraz odbywania stażu urzędniczego*,
- dodatki funkcyjne przyznane pracownikom na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów, tj. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 lipca 2003 r. *w sprawie stanowisk i szczególnych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego* nie były obniżone o jedną stawkę w przypadku, gdy osoba której przyznano taki dodatek nie kierowała już zespołem pracowników,
- w związku z uzupełnieniem przez pracownika dokumentacji poświadczającej dłuższy staż pracy przyznano nagrodę jubileuszową w pełnej wysokości zamiast różnicy między otrzymaną a należną, co było niezgodne z § 9 ust. 9 - 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 marca 2010 r. *w sprawie stanowisk i szczególnych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego*,
- niezgodny z przepisami ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. *o pracownikach sądów i prokuratury* oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 grudnia 2007 r. *w sprawie szczególnych zasad i trybu postępowania przy dokonywaniu ocen kwalifikacyjnych urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury* sposób dokonywania okresowych ocen kwalifikacyjnych urzędników i innych pracowników Sądu,

- zakresy czynności pracowników (zwane „podziałem czynności”) były opiniowane przez Kolegium Sądu. Jest to terminologia i praktyka zapożyczona z przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych*, która do urzędników i innych pracowników sądu nie ma zastosowania,
- w aktach osobowych brak dokumentacji poświadczającej odbycie stażu urzędniczego. Ponadto osoby były zwalniane z obowiązku odbycia stażu urzędniczego nawet po upływie 1,5 roku od daty zawarcia umowy o pracę na czas nieokreślony, pomimo że wskazane w umowie stanowisko wykluczało odbycie stażu urzędniczego,
- rejestr wydawanych zaświadczeń o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia prowadzony był nierzetelnie. Nie zawierał podpisów osób odbierających zaświadczenie, a jedynie adnotację pracownika wydającego dokument w zakresie sposobu odbioru (np. osobiście, pocztą itp.).

W związku z faktem, że wyniki kontroli wykazały rażące nieprawidłowości w obszarze objętym kontrolą, wydano zalecenia pokontrolne, mające na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości. Ze względu jednak na charakter podjętych przez kontrolowanego działań naprawczych proces ich realizacji wymagał szczególnego i długotrwałego monitorowania przez kontrolującego, jak również okresowego raportowania przez kontrolowanego o postępie prac w ww. zakresie.

Ponadto, Kontrolerzy dokonali spisu z natury dokumentacji oraz rzeczy. W wyniku dokonanej inwentaryzacji Prezes SOWP powiadomiła prokuratora o możliwości popełnienia przestępstwa.

3.2.3. Sąd Rejonowy Lublin Zachód i Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku.

Kontrole doraźne dotyczyły prawidłowości zasad i kryteriów przeprowadzenia w 2010 r. naboru na stanowiska urzędnicze w Sądzie Rejonowym w Lublinie (SR) oraz kompletności i prawidłowości przedmiotowej dokumentacji.

W związku ze zniesieniem SR w Lublinie i utworzeniem od dnia 01.01.2011 r. Sądu Rejonowego Lublin Zachód i Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku (SRL-W) zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 grudnia 2010 r. *w sprawie zniesienia Sądu Rejonowego w Lublinie i Zamiejscowego Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w Trzciance z siedzibą w Czarnkowie, utworzenia Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku i Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie (...)*³⁴ oraz z tym, że dokumenty dotyczące przedmiotu kontroli znajdowały się w nowoutworzonych sądach, kontrole zostały przeprowadzone w obu jednostkach.

W wyniku kontroli dokonanych w ww. zakresie ustalono, co następuje:

- obowiązujące przepisy wewnętrzne dotyczące postępowania konkursowego na staż urzędniczy były niezgodne z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 stycznia 2008 r. *w sprawie szczegółowego trybu i sposobu przeprowadzania konkursów na staż urzędniczy w sądzie i prokuraturze*³⁵ w zakresie składania dokumentów przez Kandydatów drogą elektroniczną,
- brak w dokumentacji wniosku kierownika Oddziału Kadr o ogłoszenie konkursu do czego zobowiązywały przepisy wewnętrzne,
- brak informacji potwierdzającej wywieszenie ogłoszenia o konkursie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Sądu,
- brak oświadczeń o braku konfliktu interesów lub informacji w jaki sposób powyższe zostało zweryfikowane,
- brak jasno określonych kryteriów przyznawania punktów dotyczących doświadczenia zawodowego, dodatkowych kwalifikacji, autoprezentacji, celów zawodowych, wiedzy o sądownictwie.

W wyniku przeprowadzonej kontroli wystosowano zalecenia pokontrolne, mające na celu wyeliminowanie, ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości.

³⁴ Dz. U. Nr 245, poz. 1640.

³⁵ Dz. U. Nr 21, poz. 129.

3.2.4. Kancelaria Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Toruniu.

Celem kontroli doraźnej w Kancelarii Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Toruniu było zbadanie prowadzenia gospodarki finansowej Kancelarii.

Wypełniając powyższe Kontrolerzy w szczególności ustalili, co następuje:

- błędne zaksięgowanie przyjętej kwoty pieniężnej na kwitariusz przychodowy oznaczony literą „K”, którą zaewidencjonowano w księdze pieniężnej jako wpłatę przyjętą na kwitariusz oznaczony literą „T”,
- pozostawianie w grzbiecie kwitariusza przychodowego nieczytelnej drugiej kopii dowodu „Kasa Przyjmie”, co utrudnia uzgadnianie wpłat z księgą pieniężną,
- dokonywanie poprawek i skreśleń na kwitariuszach przychodowych niezgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2005 roku *w sprawie określenia szczegółowych przepisów o biurowości i ewidencji operacji finansowych kancelarii komorniczych*³⁶,
- przypadki rozbieżności między datą założenia karty rozliczeniowej a datą założenia akt sprawy, co jest niegodne z § 23 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2005 r. *w sprawie określenia szczegółowych przepisów o biurowości i ewidencji operacji finansowych kancelarii komorniczych*.

W wyniku przeprowadzonej kontroli wystosowano zalecenia pokontrolne, mające na celu wyeliminowanie, ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości.

3.2.5. Schronisko dla Nieletnich w Łańcucie.

Celem kontroli doraźnej w Schronisku dla Nieletnich w Łańcucie było sprawdzenie prowadzenia gospodarki finansowej i spraw kadrowych.

W wyniku kontroli stwierdzono w szczególności:

- brak czytelnych i przejrzystych planów urlopów wypoczynkowych dla pracowników pedagogicznych szkoły i warsztatów szkolnych. Plany urlopowe nie zawierają w szczególności podanych terminów wykorzystania całego należnego pracownikowi

³⁶ Dz. U. Nr 266, poz. 2242.

urlopu wypoczynkowego,

- brak czytelnych i przejrzystych grafików pracy, uwzględniających zastępstwa doraźne. Na grafikach pracy zastępstwa doraźne dopisywane są na grafiku podstawowym, zamiast na grafiku dodatkowym dotyczącym zastępstw doraźnych,
- brak udokumentowania odmów realizowania przez nauczycieli i innych pracowników pedagogicznych doraźnych zastępstw.

W wyniku przeprowadzonej kontroli wystosowano zalecenia pokontrolne, mające na celu wyeliminowanie, ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości.

3.2.6. Sąd Okręgowy w Rzeszowie (SO Rzeszów).

Celem kontroli doraźnej w Sądzie Okręgowym w Rzeszowie, były zagadnienia dotyczące gospodarki finansowej oraz spraw kadrowych.

Wypełniając powyższe, Kontrolerzy stwierdzili co następuje:

- przypadki udzielenia urlopów płatnych pracownikom, którzy nie zostali skierowani przez pracodawcę do podjęcia nauki, czym naruszono § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 12 października 1993 r. *w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych*³⁷,
- przypadki braku określenia w poleceniach wyjazdu służbowego środka transportu, którym miała odbywać się podróż służbowa, co było niezgodne z § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. *w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju*,
- na listach obecności brak jest zapisów o delegowaniu pracownika co jest niezgodne z danymi wynikającymi z ewidencji czasu pracy dotyczącej ww. okresu,
- w jednym przypadku wypłaty wynagrodzenia dokonano przelewem po terminie określonym w obowiązujących przepisach wewnętrznych,

³⁷ Dz. U. Nr 103, poz. 472 z późn. zm.

- rozwiązanie umowy o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia z pracownikiem pełniącym w SO funkcję społecznego inspektora pracy, co było niezgodnie z art. 13 ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. *o Społecznej Inspekcji Pracy*³⁸,
- przypadek wykorzystania samochodu służbowego do celów służbowych (zgodnie z treścią zapotrzebowania podpisanego przez Kierownika Oddziału Inwestycji i Remontów), bez zgody Prezesa SO lub Kierownika Oddziału Gospodarczego, co było niezgodne z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi.

W wyniku przeprowadzonej kontroli wystosowano zalecenia pokontrolne, mające na celu wyeliminowanie, ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości.

3.2.7. Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego w Ministerstwie Sprawiedliwości (kontrola wewnętrzna).

W ramach kontroli wewnętrznej realizowanej przez Wydział Kontroli w roku 2011 przeprowadzono kontrolę doraźną w Biurze Informacyjnym Krajowego Rejestru Karnego, która swoim zakresem obejmowała załatwianie spraw dotyczących zwrotów kart rejestracyjnych karnych na żądanie sądów. W wyniku podjętych czynności ustalono, co następuje:

- a) w zakresie kompletności akt dotyczących przedmiotowych spraw stwierdzono przypadki braku akt sprawy,
 - b) w zakresie prawidłowości załatwiania przedmiotowych spraw, w szczególności w zakresie dokonywania uaktualnień elektronicznej bazy danych (Krajowego Rejestru Karnego) stwierdzono, iż wystąpiły przypadki, kiedy to dane znajdujące się w ww. bazie były nieaktualne,
 - c) w zakresie prawidłowości ewidencjonowania korespondencji oraz obiegu dokumentów dotyczących ww. spraw stwierdzono m. in.:
- rozpatrywanie spraw przez innych pracowników, aniżeli wynika to z dokonanej dekretacji przez naczelnika właściwej rzeczowo komórki lub osobę go zastępującą, jak również brak stosownej dekretacji ww. osób na wpływającej dokumentacji,
 - niewłaściwe gromadzenie, rejestrowanie i oznaczanie spraw, jak również pism wysyłanych do sądów w odpowiedzi na korespondencję wpływającą do Biura,

³⁸ Dz. U. Nr 35, poz. 163 z późn. zm.

- brak w aktach spraw odpowiedzi do sądu, udzielonych w związku z treścią nadesłanej korespondencji lub brak adnotacji pracownika o sposobie załatwienia sprawy,
- niewłaściwe prowadzenie „Księgi korespondencyjnej”.

Jak w przypadku każdej z kontroli, której wyniki wskazały wadliwe funkcjonowanie obszaru objętego kontrolą, wydano zalecenia pokontrolne, mające na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości. Ze względu jednak na charakter podjętych przez kontrolowanego działań naprawczych proces ich realizacji wymagał monitorowania przez kontrolującego, jak również okresowego raportowania przez kontrolowanego o postępie prac w ww. zakresie. Wprowadzone niezwłocznie przez kontrolowanego usprawnienia w wymierny sposób wpłynęły na podniesienie jakości i skuteczności zadań realizowanych w ramach objętego kontrolą obszaru.

IV. PODSUMOWANIE

Wydział Kontroli, stosownie do obowiązującej procedury, zrealizował zadania ujęte w planie kontroli na 2011 rok. Odstąpiono od przeprowadzenia dwóch kontroli – problemowej w Biurze Administracyjno-Finansowym Ministerstwa Sprawiedliwości oraz sprawdzającej w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury w Krakowie (Karta Celów Organizacji ISO daje możliwość odstąpienia od 2 kontroli w roku). Ponadto, przeprowadzono 10 ponadplanowych kontroli (10 doraźnych, w tym jedną wewnętrzną).

W wyniku przeprowadzonych kontroli kierownikom jednostek kontrolowanych przesłane zostały stosowne wystąpienia pokontrolne celem usunięcia i zapobieżenia stwierdzonych nieprawidłowości.

Ponadto, w przypadku kontroli doraźnych o stwierdzonych nieprawidłowościach na bieżąco informowane było Kierownictwo Ministerstwa Sprawiedliwości.

Zwrócić należy uwagę na fakt, że oprócz funkcji korygującej kontrola spełnia również funkcję profilaktyczną, instruktażową oraz doradczą. Istotą kontroli nie jest jedynie wskazywanie nieprawidłowości i uchybień, ale również zainicjowanie działań naprawczych podejmowanych przez kontrolowanego oraz propagowanie wdrażania pozytywnych praktyk i rozwiązań zapobiegających powstaniu nieprawidłowości w przyszłości.